

Mirovinski sustav ne može opstati bez individualne kapitalizirane štednje

Starenje stanovništva, visoka razina javnog duga i ograničenost proračunskih sredstva ukazuju na nužnost znatnije dobrovoljne štednje za mirovinu i osiguranje ravnopravne tržišne utakmice i poticajne politike za sve proizvode dobrovoljne štednje za mirovinu i isplate mirovina

Hrvatski ured za osiguranje je 7. svibnja 2012. na konferenciji za medije upozorio na ključne probleme mirovinskog sustava te predstavio prijedloge osiguratelja: **Željko Jukić** direktor sektora za životna osiguranja Croatia osiguranja, **Kristijan Buk** član Uprave za financije Allianz

Zagreb, **Tatjana Račić Žlibar**, članica Uprave Uniqa osiguranja i **Hrvoje Pauković**, direktor Hrvatskog ureda za osiguranje, obrazložili su zašto je važno poticati štednju za mirovinu, koja je uloga društava za osiguranje u mirovinskom sustavu i što konkretno poduzeti.

Održivost mirovinskih sustava, sigurnost štednje za mirovinu i primjerenost mirovinskih primanja ključni su ciljevi i izazovi svih razvijenih zemalja i zemalja u razvoju. Oblikovanje i rješenje ovih izazova u središtu je

pozornosti svih društvenih struktura, a uspješno jednoznačno rješenje još uvijek nije postignuto. Složenost ove problematike proizlazi iz nekoliko čimbenika. Stanovništvo glavnine europskih zemalja stari, što se očituje u produljenju životnog vijeka i promjeni starosne strukture stanovništva. Ovakve promjene negativno utječu na javne mirovinske sustave, koji su zbog, s jedne strane produljenja životnog vijeka i rasta broja umirovljenika, a s druge strane smanjenog broja radno aktivnog stanovništva, već danas neodrživi. U Republici Hrvatskoj je prisutan trend dugoročnog povećanja broja umirovljenika u odnosu na broj zaposlenih, ili tzv. stope ovisnosti. Tako je primjerice početkom 1990-ih omjer zaposlenih i umirovljenika iznosio 3:1, omjer se smanjivao tijekom tranzicijskom razdoblja, 2008. je iznosio 1,41:1, a 2010. je pao na samo 1,26:1. Sadašnji omjer u zemljama OECD-a iznosi četiri zaposlena na jednog umirovljenika, a očekuje se da će on pasti na tri, odnosno dva zaposlena u odnosu na jednog umirovljenika poslije 2047. godine. Takvi demografski trendovi i kretanje stope ovisnosti traže promjene i prilagodbe u ponašanju države u pogledu održivosti javnih financija, ali isto tako i promjene i prilagodbe u ponašanju pojedinaca u planiranju načina financiranja životnog standarda u trećoj životnoj dobi.

Starenje stanovništva, visoka razina javnog duga i ograničenost proračunskih sredstva

te rastući mirovinski izdaci ukazuju na neodrživost visoke ovisnosti o javnom sustavu mirovinskog osiguranja utemeljenom na međugeneracijskoj solidarnosti. Projekcije Europske komisije pokazuju kako će se troškovi javnog mirovinskog sustava (prvog stupa) na razni Europske unije u razdoblju od 2007. do 2060. povećati za 2,4 postotnih poena u odnosu na BDP, a na razini zemalja Euro područja u istom razdoblju za 2,8 postotnih poena u odnosu na BDP. Time će ovi troškovi u određenim zemljama EU iznositi čak do 25% BDP-a. Na tom tragu Europska komisija kroz izdanje „Zelene i bijele knjige – prema primjerenom, održivom i sigurnom europskom mirovinskom sustavu“ u srpnju 2010. i veljači 2012. potiče zemlje članice Europske unije na reformu vlastitih mirovinskih sustava.

Nameće se potreba promjene mirovinskih sustava uz veće oslanjanje na individualnu kapitaliziranu štednju za mirovinu posredstvom bilo obveznih ili zaposleničkih mirovinskih fondova te ostalih oblika individualne dobrovoljne štednje za mirovinu. Stanovništvo je sve svjesnije nužnosti štednje za starost i vlastite skrbi za primjereni životni standard u mirovini. Međutim, ipak još nije dovoljno financijski educirano i svjesno važnosti, rizika te mogućnosti koje ovakav oblik štednje nosi.

Financijska i ekonomska kriza dodatno su naglasile ove trendove i neodrživost javnog mirovinskog sustava, ali i naglasile važnost sigurnosti i rentabilnosti štednje za mirovinu, te ponovno, financijske edukacije koja će istaknuti i moguće rizike kod ulaganja i štednje.

Udruženja društava za osiguranje i sama društva za osiguranje uključuju se svojim prijedlozima u raspravu budući su i sama dio ukupnog mirovinskog sustava. Društva za osiguranje važni su pružatelji štednje za mirovinu kroz različite oblike životnog osiguranja, te upravljanje i vođenje mirovinskih fondova ili planova. Stoga su prijedlozi osiguratelja ovoj raspravi opravdani i potrebni, budući da su oni kroz navedene proizvode jedan od važnijih, a vjerojatno i prvi i najstariji pružatelj ovakvih oblika financijskih usluga i proizvoda. Društva za osiguranje su u svim zemljama Europske unije prepoznata kao partnerske institucije u ovom procesu.

Hrvatski ured za osiguranje, kao udruženje društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj i njihov predstavnik u međunarodnim udruženjima, ovim se nastojanjima priključuje pozicijama i nastojanjima Europskog udruženja osiguratelja i reosiguratelja (Insurance Europe) u **izjednačavanju pravila poslovanja pružatelja mirovinskih usluga i naglašavanju doprinosa društava za osiguranje ukupnom mirovinskom sustavu i njegovom cjelokupnom okruženju.**

Stoga je HUO u suradnji s osigurateljima izradio Prijedlog strateškog okvira poticanja mirovinskih proizvoda koji uključuje nekoliko ključnih koraka i aktivnosti koje bi zajednički usuglašavali i provodili Ministarstvo financija RH, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, HANFA, Hrvatski ured za osiguranje i ostale zainteresirane strane. Ključne aktivnosti su:

1. Financijska pismenost (Definirati i uobličiti projekt Financijske pismenosti stanovništva)
2. Iniciranje promjena dobrovoljnih mirovinskih štednih i isplata proizvoda (Definirati što su to proizvodi dobrovoljne štednje za mirovinu i njihove karakteristike, Definirati način isplate kapitalizirane štednje za mirovinu, Odrediti strategiju ulaganja i moguću rizičnost proizvoda)
3. Prilagodba zakonskog i regulatornog okvira (Ujednačiti pravila poslovanja, zakonski i regulatorni tretman institucija koje pružaju dobrovoljnu štednju za mirovinu ili isplatu kapitaliziranih mirovina u dijelu:
4. Formiranje jedinstvene ciljane poticajne politike (Oblikovanje i usklađivanje poticajne politike s ciljevima mirovinske reforme i proračunskim mogućnostima; Postaviti jedinstvenu poticajnu poreznu politiku svih proizvoda koji ispunjavaju karakteristike dobrovoljne mirovinske štednje i isplate kapitaliziranih mirovina, Preispitati opravdanost i učinke državnih poticajnih sredstava)
5. Učinkovit nadzor, sigurnost i održivost

Cilj ovih inicijativa je ostvarenje održivog i efikasnog sustava dobrovoljne štednje za mirovinu i isplate kapitaliziranih mirovina te ujednačavanje pravila poslovanja i poticajne politike svih pružatelja ovih usluga.

Inicijativa je već ranije predstavljena Upravnom Vijeću HANFA-e, predstavnicima Ministarstva financija te na sastanku u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava kada se dio predstavnika osiguratelja imao priliku susresti i s ministrom dr. Mrsićem koji je obećao razmotriti prezentirane informacije.